

Den levende kærlighed

Romeo og Julie Lever!, Aalborg Teater

Af Johan Holm Mortensen

På Aalborg Teater har de skabt en borgerscene. Her er det helt almindelige nordjyder, der får mulighed for at dele deres helt almindelige fortællinger fra scenen. Der er således skabt en platform for et anderledes møde mellem borgere på scenen og borgere blandt publikum. Samtidig har Aalborg Teater skabt en ny og anderledes platform at interagere med sit publikum på. Endelig er borgerscenen interessant, fordi man forsøger sig med en teaterform, der er baseret på mødet mellem det autentiske liv og fantasien, eller som det lyder på borgerscenens hjemmeside: "Det er her borgernes levede liv møder teatrets magi". Det lover både en anderledes dramaturgisk proces og et anderledes produkt, der orienterer sig mod en mere montagebaseret form, hvor forskellige fortællinger skal væves sammen til et værk. Det lover et virkelighedsteater. Men er det rigtigt at kalde borgernes fortællinger for helt almindelige? I det teatrale rums iscenesættelse ophøjes hverdagsfortællingen til en ekstraordinær fortælling om store følelser på linje med dramaets formidling af store transcendent følelser. Her sammenskrives de deltagende borgeres autentiske fortællinger om kærlighed med kærlighedstragedien over dem alle: William Shakespeares *Romeo og Julie*. Netop det indbyrdes forhold mellem det autentiske og iscenesættelsen er på spil i åbningsforestillingen på borgerscenen ved Aalborg Teater. Forestillingens placering mellem det fiktive og det virkelige, det døde og det levende, understreges i titlen: *Romeo og Julie Lever!*

I mellemrummet

Aalborg Teaters anneksscene Transformator

er en velvagt placering af Borgerscenens forestilling. Det er en intim scene, der ikke lægger skjul på sin fortid som herskabslejlighed. Således udnytter forestillingen muligheden for at kunne spille uden mørklægning for oprullede vinduer, så livet i lejlighederne på den anden side af gaden og støjen fra gaden indlemmes i denne ikke-fiktion. På den måde understreger forestillingen sin placering i mellemrummet mellem fiktion og virkelighed på en meget simpel, men begavet måde.

I den ene ende af den aflange scene er et blomsterbed med lyserøde pelargonier. De samme lyserøde blomster går igen i tapetet, der dækker væggene. Op ad væggene breder sig planter, der forgrener sig helt op til loftet. I planterne sidder små lyskæder. Fra loftet hænger lysekroner. Dette scenografiske miljø bidrager med en teatralisering af rummet, hvorved der skabes en konvergens mellem den virkelighed, der tydeliggøres gennem vinduerne, og den fantasi, der fylder rummet. Ellers består scenografien af tre flytbare hvide bænke. Den enkle scenografi fremstiller rummet i et magisk lys samtidig med, at det giver plads til de autentiske fortællinger, der er forestillingens fokus.

De otte medvirkende borgere spiller ikke roller, men fortæller deres historier som privatpersoner. Her er jeg naturligvis klar over, at ingen kan stille sig på en scene uden at blive underkastet tilskuerens fortolkende og iscenesættende blik. Historierne er da også tydeligvis lært udenad, og nogle gange går de medvirkende også i stå og må hjælpes i gang af medspillerne. Men den udtalt teatrale form kan rumme denne skrøbelighed. De små udfald er med til at understrege forestillingens

autenticitet, så ægte menneske træder frem.

Også i iscenesættelsens fremstilling af de medvirkende finder vi en påpegning af, at vi befinder os i dette mellemrum. De bærer alle små reminiscenser fra en fantastisk eventyrverden; englevinger, ridderrustningshandsker, katteører og -hale, etc. Der insisteres dermed på iscenesættelsen af det autentiske som råmateriale i dette virkelighedsteater. De autentiske fortællinger og personer genskriveres som noget ekstraordinært eventyrligt. De autentiske fortællinger, som kan siges at blive enestående i deres autenticitet, belyses af fiktionens ophøjende og teatraliserende lys. Forestillingen er et ophøjet moment af autenticitet, vi som tilskuere bliver vidne til.

Når virkeligheden overgår eventyret

Forestillingen åbner for en undersøgelse af kærlighedens væsen og mange facetter. Gennem de otte fortællere belyses kærligheden fra flere vinkler. Vi møder kærligheden hos to ægtepar i form af et langt og lykkeligt – men ikke af den grund problemfrit – ægteskab. Vi møder også to enlige kvinder. Den ene, Kirsten, har aldrig fundet den eneste ene, selvom der gennem årene har været flere stormfulde forelskelser og parforhold. Den anden, Yrsa, har haft et livslangt forhold til Frank, som hun både blev gift med og skilt fra, men som hun til det sidste fastholdt som sin tætteste familie. Dette venskabets kærlighed repræsenteres også af de to unge, Søren og Louise, der har forsøgt som kærester, men nu fungerer som hinandens fortrolige og samboende venner. Ved at sætte de fem fortællinger i forbindelse med Shakespeares kærlighedstragedie, som præsenteres af de otte medvirkende, når de læser passager af *Romeo og Julie* op fra en bog, påpeger forestillingen, at den autentiske kærlighed på scenen er lige så stor som kærligheden i fiktionen. De udvalgte passager fra tragedien fungerer som et indspil i den refleksion over kærligheden, der allerede er i spil. Der er således udvalgt passager, hvor de to titelkarakterer reflekterer over den kærlighed,

den anden vækker i dem. Samme monologform som de autentiske fortællinger. Disse passager bliver en art rød tråd, der driver forestillingen fremad, idet tragediens dramatiske udvikling mærkes i passagerne. Forestillingen konstruerer med andre ord et narrativt forløb gennem den montagebaserede form. Forestillingen veksler på den måde mellem det stærkt iscenesatte og det autentiske.

De autentiske fortællinger er klart adskilt fra hinanden, og de medvirkende bliver derfor ikke del af hinandens fortællinger. Fortællingerne appellerer i kraft af det lune, hvormed de er fortalt. De medvirkende appellerer gennem deres fraværende tekniske formåen, deres skrøbelighed og personlighed. Herigennem fremstår de autentiske. Fortællesekvensernes skrøbelighed skaber en fascinerede situation, hvor man på den ene side betages af den fortællende og samtidig oplever en slags medfølelse og sammenhold med de medvirkende på scenen. Det minder om at være gæst til en sølvbryllupsfest, hvor gommen i sin tale ser tilbage på de 25 år og bekræfter og erklærer sølvbruden sin kærlighed. Et ekstraordinært og ophøjet øjeblik, hvor der er rum til at sige det, man ikke siger i hverdagen. På en fin måde bruger forestillingen den autenticitet, der opstår ved de medvirkendes fraværende teknik. Desværre for forestillingen har denne autenticitet også en slagside. Den manglende teknik *kan* medføre, at det fortalte ikke formidles på en tilpas forståelig måde.

Det er tilbageblikket og refleksionen over ikke bare kærligheden, men også den forgangne tid, der appellerer. Derfor mister iscenesættelsen også fokus på de unges kærlighed, der naturligt ikke har den samme refleksion og livshistorie som de ældre. Og det bliver faktisk et problem i forestillingens umiddelbart flade hierarki, at nogle på den måde fremhæves som hovedfortællere og andre reduceres til en art bi-fortællere. Det virker som om, der ikke har været nok kød på det materiale, de unge har kunnet tilbyde. Mens de

Romeo og Julie Lever!, Aalborg Teater 2013,
Foto: Lars Horn

ældres livsfortællinger formår at reflektere over mere end kærligheden: over en svunden tid. I montagen bliver de unges fortællinger knapt så vedkommende. Man får øje på en dramaturgisk udfordring i udformningen af en konceptuel ramme, der skal kunne rumme det autentiske og afvekslende råmateriale.

Mellem klassikeriscenesættelse og virkelighedsteater

Samtidig med at der her er tale om virkelighedsteater, er der også tale om en iscenesættelse af en klassisk tekst på ganske særlig måde. Shakespeares tekst bliver brugt som et slags baggrundstæppe, der forbinder de forskellige fortællinger narrativt. Og ligesom forestillingen veksler mellem oplæsning og fortælling, veksles der også mellem fortællende sekvenser og tableausekvenser. Disse tableausekvenser refererer også til den klassiske tragedie. Således oplever man f.eks. kvinderne i de åbnede vinduers karme med ryggen til tilskueren mens dele af balkonscenen

læses op, og en procession af spillere med kårder i hånden mens den skæbnesvangre duel mellem Romeo og Tybalt læses. Tableaulet markerer både et omslag i klassikeren og i den autentiske fortælling om parret Anette og Flemming, der netop har fortalt om deres krise. I tableausekvenserne bliver iscenesættelsen langt mere mærkbar og autenticiteten svinder ind. De medvirkende bliver i nogle af disse sekvenser næsten en slags bevægelig scenografi. Denne ufrihed står i kontrast til den relativt store arrangementsmæssige frihed, de medvirkende har i deres fortællesekvenser. Tableausekvenserne illustrerer stilistisk momenter fra klassikeren på en måde, der får iscenesættelsen og forbindelsen til Shakespeares kærlighedstragedie til at opleves påtrængende. Montagen mellem det autentiske og fiktionen fungerer overordnet som et godt sammenvævet parløb, men enkelte steder er tråden for tydelig, og det forstyrrer både formidlingen af *Romeo og Julie* og de autentiske fortællinger. Det autentiske kan ikke stå på egne ben, men man

kan hævde, at forestillingens konstruktion her søger at støtte det autentiske råmateriale mere end nødvendigt.

Det interessante i denne slags iscenesættelser er, hvordan den teatraliserer det autentiske råmateriale og ikke dem. Det udmønter sig i en montagedramaturgi, der på mange måde minder om teaterkoncertens. Råmaterialet får plads til at fungere autonomt, men i en mere eller mindre teatraliseret ramme.

Romeo og Julie Lever! prøver at udfordre ideen om, at den store kærlighed kun eksisterer i den store kunst. Gennem fortællingerne og spejlingen af kærlighedstragedien formår *Romeo og Julie Lever!* at bevise, at kærlighedsfortællinger fra det levede liv er lige så store som i tragedierne. Samtidig dementerer forestillingen ideen om, at kærligheden ikke kan have mange former. Virkelighedsteatret fremtræder hverken politisk motiveret, provokerende eller grænsesøgende. *Romeo og Julie Lever!* bearbejder ikke et eksplicit samfundsproblem, hvortil autenticiteten fungerer som det mest effektive middel. Derimod fremvises det autentiske som rørende og potentielt dramatisk i sig selv.

Romeo og Julie Lever!

Aalborg Teater, Transformator.

Instruktion og bearbejdelse: Minna Johansson.

Scenografi: Johanne Eggert.

Medvirkende: Anette Bagge, Flemming Bagge, Sally Pedersen, Ludvig Pedersen, Yrsa Rold Sørensen, Kirsten Merrild, Louise Wheeler, Søren Hagerup.

Johan Holm Mortensen

Cand.mag. i dramaturgi.

Dramaturgassistent i Skuespilhuset, Det Kongelige teater. Underviser desuden på SMKS, skuespillerskolen i Odense.
